

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

MKUTANO WA KUMI NA NNE

YATOKANAYO NA KIKAO CHA KUMI

8 Februari, 2019

MKUTANO WA KUMI NA NNE

KIKAO CHA KUMI – TAREHE 8 Februari, 2019

I. DUA:

Saa 3:00 asubuhi Mhe. Mussa Azzan Zungu (Mwenyekiti) alisoma Dua na kuongoza Kikao cha Bunge.

IDADI YA WABUNGE WALIOHUDHURIA:

MAKATIBU MEZANI:

1. Ndg. Athuman Hussein
2. Ndg. Joshua Chamwela
3. Ndg. Pamela Pallangyo

II. HATI ZA KUWASILISHA MEZANI:

Naibu Waziri wa Fedha na Mipango aliwasilisha Mezani hati zifuatazo:-

- i. Hati ya Uhamishaji Fedha Na. 1 kwa Nusu ya Kwanza ya Mwaka 2018/2019 (*Statement of Re-allocation Warrant No. 1 between votes for the First Half of 2018/2019*).
- ii. Hati ya Uhamishaji Fedha Na. 2 kwa Nusu ya Kwanza ya Mwaka 2018/2019 (*Statement of Re-allocation Warrant No. 2 between votes for the First Half of 2018/2019*).
- iii. Muhtasari wa Tamko la Sera ya Fedha, Mapitio ya Nusu Mwaka 2018/2019 (*The Monetary Policy Statement, the Mid-year Review for the Year 2018/2019*).

Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Katiba na Sheria aliwasilisha Mezani Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Katiba na Sheria kuhusu Shughuli za Kamati kwa Mwaka 2018.

Mhe. Zainab Katimba Kny Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo aliwasilisha Mezani Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo kuhusu Shughuli za Kamati kwa Mwaka 2018.

III. MASWALI:

OFISI YA RAIS (TAMISEMI):

Swali Na. 109: Mhe. Leah Jeremiah Komanya

Nyongeza: Mhe. Leah Jeremiah Komanya
Mhe. Joseph Roman Selasini

OFISI YA RAIS (UTUMISHI NA UTAWALA BORA):

Swali Na. 110: Mhe.Fakharia Shomar Khamis

Nyongeza: Mhe.Fakharia Shomar Khamis

WIZARA YA ULINZI NA JESHI LA KUJENGA TAIFA:

Swali Na. 111: Mhe. Ruth Hiyob Mollel (kwa niaba ya Mhe. Naghenjwa Livingstone Kaboyoka

Nyongeza: Mhe. Ruth Hiyob Mollel
Mhe. Alhaji Abdallah Majula Bulembo

WIZARA YA MALIASILI NA UTALII:

Swali Na. 112: Mhe. Mashimba Mashauri Ndaki

Nyongeza: Mhe. Mashimba Mashauri Ndaki
Mhe. Margaret Simwanza Sitta

Mhe. Devotha Mathew Minja

Swali Na. 113: Mhe. Jerome Dismas Bwanausi

Nyongeza: Mhe. Jerome Dismas Bwanausi
Mhe. Pauline Philipo Gekul

Swali Na. 114: Mhe. Balozi Adadi Mohamed Rajab

Nyongeza: Mhe. Balozi Adadi Mohamed Rajab
Mhe. Yussuf Salim Hussein

**WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE
NA WATOTO:**

Swali na. 115: Mhe. Rashid Ali Abdallah

Nyongeza: Mhe. Rashid Ali Abdallah
Mhe. Cecil David Mwambe
Mhe. Salma Rashid Kikwete

Swali na. 116: Mhe. Janet Zebedayo Mbene

Nyongeza: Mhe. Janet Zebedayo Mbene
Mhe. Lucy Thomas Mayenga
Mhe. Ritta Enespher Kabati

WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIANO:

Swali Na. 117: Mhe. Deo Kasenyenda Sanga

Nyongeza: Mhe. Deo Kasenyenda Sanga
Mhe. Boniface Mwita Getere
Mhe. Cecilia Daniel Paresso
Mhe. Sikudhani Yasini Chikambo
Mhe. Bonnah Mosses Kaluwa
Mhe. Halima James Mdee

WIZARA YA HABARI, UTAMADUNI, SANAA NA MICHEZO:

Swali Na. 118: Mhe. Joseph Roman Selasini (kwa niaba ya Mhe. Sabreena Hamza Sungura)

Nyongeza: Mhe. Joseph Roman Selasini
Mhe. Venance Methasulah Mwamoto
Mhe. Stanslaus Shing'oma Mabula
Mhe. Mussa Bakari Mbarouk

WIZARA YA VIWANDA NA BIASHARA:

Swali Na. 119: Mhe. Ussi Salum Pondeza

Nyongeza: Mhe. Ussi Salum Pondeza
Mhe. Deogratias Francis Ngalawa
Mhe. Saed Ahmed Kubenea
Mhe. Mwanne Ismail Mchemba

WIZARA YA MAJI:

Swali Na. 120: Mhe. Amina Nassor Makillagi

Nyongeza: Mhe. Amina Nassor Makillagi
Mhe. Kiza Hussein Mayeye
Mhe. Mbaraka Kitwana Dau
Mhe. Boniventura Destery Kiswaga
Mhe. David Ernest Silinde
Mhe. Yahaya Omary Massare

Swali Na 121: Mhe. Dkt. Tulia Ackson (kwa niaba ya Mheshimiwa Saul Henry Amon)

Nyongeza: Mhe. Dkt. Tulia Ackson
Mhe. Hussein Mohamed Bashe

WIZARA YA NISHATI:

Swali Na. 122: Mhe. Godbless Jonathan Lema

Nyongeza: Mhe. Godbless Jonathan Lema

MATANGAZO YA WAGENI:

Wageni wa Waheshimiwa Wabunge na Wageni waliohudhuria Bunge kwa ajili ya Mafunzo walitangazwa.

HOJA YA KUTENGUA KANUNI:

Kwa mujibu wa Kanuni ya 153 (1) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari 2016, Mhe. Jenista Joakim Mhagama, Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge, Kazi, Ajira, Vijana na Watu wenye Ulemavu) alitoa Hoja ya Kutengua Kanuni kuruhusu Shughuli za Bunge ziendele mpaka siku ya Jumamosi. Hoja iliamuriwa na kuafikiwa.

MWONGOZO WA SPIKA:

1. Mhe. Mohamed Omary Mchengerwa kwa kutumia Kanuni ya 68(7) aliomba Mwongozo wa Spika akitaka ufafanuzi kufuatia vitendo vinavyoendelea Siha – Kilimanjaro vya mzungu kuwavua nguo Watoto na kuwachapa viboko.

Mwenyekiti alisema Serikali ifanyie kazi tupate majibu Bungeni.

2. Mhe. Pascal Yohana Haonga alitumia Kwa Kanuni ya 68 (7) aliomba kujua kwanini Wabunge hawapewi *hardcopy* za *uncorrected* Hansard ili wazifanyie marekebisho kama ulivyo utaratibu.

Mwenyekiti alielekeza Idara ya Hansard ifanyie kazi suala hilo.

3. Mhe. Mussa Bakari Mbarouk alitumia Kanuni ya 68(7) kuomba Mwongozo wa Spika kwamba, Wakati wa kipindi cha Maswali,

Mwaziri wakati wanajibu wamekuwa wakipongeza Wabunge wa CCM lakini siyo wa Upinzani kitu ambacho siyo kizuri.

Mwenyekiti alisema pongezi imekuwa inatolewa kwa wote hata leo Mhe. Joseph Roman Selasini amepongezwa hivyo hakuna ubaguzi.

4. Mhe. Flatei Gregory Massay aliomba Mwongozo wa Spika kwa Kanuni ya 68 (7) kwamba Serikali itafute namna ya kutatua tatizo la maji kwani majibu ya Serikali ya leo haya-*reflect* hali halisi iliyopo ya shida ya maji.

Mwenyekiti alisema Serikali ifanyie kazi ili kutatua tatizo la maji.

IV. HOJA ZA KAMATI:

Kwamba, Bunge sasa lipokee na kukubali Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Katiba na Sheria kuhusu Shughuli za Kamati kwa Mwaka 2018; na

Kwamba, Bunge sasa lipokee na kukubali Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo kuhusu Shughuli za Kamati kwa Mwaka 2018.

UWASILISHAJI HOJA

- i. Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Katiba na Sheria aliwasilisha Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Katiba na Sheria kuhusu Shughuli za Kamati kwa Mwaka 2018; na
- ii. Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo aliwasilisha Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo kuhusu Shughuli za Kamati kwa Mwaka 2018.

Wabunge wafuatao walipata nafasi ya kuchangia:-

1. Mhe. Alfredina Apolinary Kahigi - CUF
2. Mhe. Zuberi Mohamedi Kuchauka - CCM

3. Mhe. Godbless Jonathan Lema	-	CHADEMA
4. Mhe. Timotheo Paul Mnzava	-	CCM
5. Mhe. Dkt. Susan Alphonce Kolimba	-	CCM
6. Mhe. Amina Saleh Mollel	-	CCM
7. Mhe. Oscar Rwegasira Mukasa	-	CCM
8. Mhe. Najma Murtaza Giga	-	CCM

TANGAZO

Mwenyekiti aliwakumbusha Wabunge wenye matatizo ya ardhi kwenda Ukumbi wa Msekwa kwani Waziri wa Ardhi na Wataalam wapo kupokea malalamiko.

V. KUSITISHA BUNGE:

Saa 7:00 mchana, Mhe. Mussa Azzan Zungu (Mwenyekiti) alisitisha Shughuli za Bunge hadi saa 10:00 Alasiri.

VI. BUNGE KUREJEA:

Saa 10:00 Alasiri Bunge lilirejea likiongozwa na Mhe. Mussa Azzan Zungu (Mwenyekiti).

Wabunge wafuatao waliendelea kuchangia:-

9. Mhe. Saed Ahmed Kubenea	-	CHADEMA
10. Mhe. Boniphace Mwita Getere	-	CCM
11. Mhe. Joseph Roman Selasini	-	CHADEMA
12. Mhe. Dkt. Godwin Oloyce Mollel	-	CCM
13. Mhe. Ridhiwani Jakaya Kikwete	-	CCM
14. Mhe. Hamidu Hassan Bobali	-	CUF
15. Mhe. Joseph Kasheku Musukuma	-	CCM
16. Mhe. Salome Wycliffe Makamba	-	CHADEMA
17. Mhe. Sixtus Raphael Mapunda	-	CCM
18. Mhe. Goodluck Asaph Mlinga	-	CCM
19. Mhe. Mwita Mwikwabwe Waitara	-	NW/TAMISEMI
20. Mhe. Anthony Peter Mavunde	-	NW/SBKAV

21. Mhe. Prof. Palamagamba John Kabudi – W/KATIBA
22. Mhe. Mohamed Mchengerwa, Mwenyekiti wa Kamati ya Katiba na Sheria
23. Mhe. Andrew John Chenge, Mwenyekiti wa Kamati ya Sheria Ndogo

VII. KUAHIRISHA BUNGE:

Saa 12:20 jioni, Mhe. Mussa Azzan Zungu (Mwenyekiti) aliahirisha Bunge hadi siku ya Jumamosi tarehe 9 Februari, 2019 saa 3:00 asubuhi.